

Latvijas Republikas tiesībsargs

EEZ un Norvēģijas grantu fonds reģionālajai sadarbībai, 2022-2024.
Projekta nosaukums: “Atbalsts nacionālajām cilvēktiesību iestādēm pamattiesību un tiesiskuma aspektu uzraudzībā” (Nr. 2018-1-1440)

Saturs

- I. Kas un kāpēc?
- II. Kā?
- III. Latvijas individuālās aktivitātes
- IV. Projekta aktivitātes
- V. ES fondi un pamattiesības

Kas un kāpēc?

- ES Pamattiesību aģentūra kopā ar 7 nacionālajām cilvēktiesību institūcijām no – Latvijas, Slovēnijas, Kipras, Polijas, Slovākijas, Horvātijas, Bulgārijas.
- Mērķis stiprināt cilvēktiesību institūciju lomu ES Pamattiesību hartas ievērošanā nacionālā līmenī.
- FRA 2020. gada ziņojums “Spēcīgas un efektīvas valsts cilvēktiesību institūcijas — izaicinājumi, daudzsoļoša prakse un iespējas (Strong and effective national human rights institutions – challenges, promising practices and opportunities).”

Kā?

- Kopējas aktivitātes visām projektā iesaistītajām valstīm.
- Katrai valstij papildus individuālās aktivitātes.

Latvijas individuālās aktivitātes

- Kampana «Piešķil savu empātiju», notiks 2024.gada sākumā, 10 raidījumu cikls, CHAT GPT + diskriminācijai pakļautas sabiedrības grupas.
- Mācību materiāls par cieņu, pamatskolām (3 skolas apmācītas), ES Pamattiesību hartas 1.pants.
- Diskusija par iespējamiem grozījumiem Reklāmas likumā saistībā ar stereotipiem un seksismu reklāmās (2024.gada janvāris).

Projekta aktivitātes

- Pamatziņojums par pamattiesību situācijas stiprināšanas potenciālu, vairāk izmantojot ES Pamattiesību hartu: Latvijas situācija.
- ES Pamattiesību hartas izmantošana Tiesībsarga birojā.
- Nacionālā pamattiesību struktūra: Latvijas situācija.
- Tiesiskuma stāvoklis Eiropas Savienībā: Latvijas situācija.
- <https://www.tiesibsargs.lv/eez-un-norvegijas-grantu-fonds-regionalajai-sadarbibai-2022-2024/>
- Tiesībsarga tiesas procesa izspēle cilvēktiesībās 2023.
- Tiesībsarga gada konference par ES Pamattiesību hartu (2023. gada decembris).

ES fondi un pamattiesības

- Nacionālo cilvēktiesību institūciju loma Eiropas Savienības fondu ieviešanas atbilstībā pamattiesībām: Latvijas situācija (publicēts)
- Vadlīnijas veiksmīgākai cilvēktiesību ieviešanai Eiropas Savienības fondu finansētajās aktivitātēs Latvijā (vēl nav publicēts)

Nacionālo cilvēktiesību institūciju loma Eiropas Savienības fondu ieviešanas atbilstībā pamattiesībām: Latvijas situācija I

- Kas ir izveidots:
  - NVO iesaiste Uzraudzības komitejā;
  - Vadlīnijas horizontālajiem principiem (HP) + Hartas principi;
  - Institūcijas, kas ir atbildīgas par HP principiem + Harta;
  - Mācības;
  - Tieša, netieša, nav ietekme + punkti;
  - HP ir ietverts projektu pieteikumu veidlapās;
  - Tiesību aktu projektu sākotnējās ietekmes izvērtēšanā prasība iekļaut informāciju par cilvēktiesībām, dzimumu līdztiesību, personu ar invaliditāti vienlīdzīgām iespējām un tiesībām;
  - Ir strīdu risinājuma mehānisms gan pirms, gan pēc līguma noslēgšanas.

Nacionālo cilvēktiesību institūciju loma Eiropas Savienības fondu ieviešanas atbilstībā pamattiesībām: Latvijas situācija II

- Kas NAV:
  - Efektīva Uzraudzības komiteja;
  - Skaidrs mehānisms, kas paredzētu strīdu risināšanu tieši par iespējamiem pamattiesību pārkāpumiem. Trešo personu tiesības iniciēt sūdzību?
  - Pamattiesību/ diskriminācijas aizlieguma pārkāpumu novēršana pēc būtības, ja tādi tiek konstatēti ES fondu īstenošanā;
  - Process, ja tiek konstatēti pamattiesību pārkāpumi ES fondu īstenošanā.

Nacionālo cilvēktiesību institūciju loma Eiropas Savienības fondu ieviešanas atbilstībā pamattiesībām: Latvijas situācija III

- Ir izveidota institucionālā sistēma;
- **Jāpievērš uzmanība Uzraudzības komitejas efektivitātei;**
- **Jāpievērš uzmanība reālai HP VI īstenošanai praksē;**
- **Izmaiņas pēc būtības, ja tiek konstatēts pamattiesību pārkāpums;**
- Eiropas Komisijas lielāka iesaiste.

Vadlīnijas veiksmīgākai pamattiesību ieviešanai Eiropas Savienības fondu finansētajās aktivitātēs Latvijā (nav publicēts) I

➤ Uzraudzības komiteja

- Informēt potenciālās NVO par sagatavošanās darbībām dalībai Uzraudzības komitejā;
- Informatīvais materiāls par Uzraudzības komitejas darbu;
- Mācības par Uzraudzības komitejas darbu (ja ir papildus jautājumi).

Vadlīnijas veiksmīgākai pamattiesību ieviešanai Eiropas Savienības fondu finansētajās aktivitātēs Latvijā (nav publicēts) II

➤ Pamattiesību un Hartas ieviešana

- Vairāk pievērst uzmanību kā HP VI Vadlīnijas tiek ieviestas praksē;
- Cik ļoti anotācijās tiek aizpildītas sadaļas par cilvēktiesībām, piemēram, dzimumu līdztiesību un personām ar invaliditāti;
- Mācībās izcelt gan labos, gan ne tik labos piemērus.

Vadlīnijas veiksmīgākai pamattiesību ieviešanai Eiropas Savienības fondu finansētajās aktivitātēs Latvijā (nav publicēts) III

➤ Izvērtēšana

- Reālas izmaiņas pēc pamattiesību pārkāpuma konstatēšanas;
- Lielāka atgriezeniskā saikne par problēmām.

Latvijas Republikas tiesībsargs

Paldies par uzmanību!